

Pers en Voorlichting

Gerecht van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 62/20
Luxemburg, 20 mei 2020

Beschikkingen van het Gerecht in de zaken T-526/19 en T-530/19
Nord Stream 2 AG en Nord Stream AG/Parlement en Raad

Het Gerecht van de Europese Unie verklaart de beroepen niet-ontvankelijk die door Nord Stream AG en Nord Stream 2 AG zijn ingesteld tegen richtlijn 2019/692, waarbij bepaalde regels voor de interne markt voor aardgas worden uitgebreid tot pijpleidingen uit derde landen

De exploitanten van de pijpleidingen Nord Stream 1 en 2 worden hoe dan ook niet rechtstreeks geraakt door die richtlijn

De Zwitserse vennootschap Nord Stream AG, die voor 51 % in handen is van de Russische vennootschap PJSC Gazprom¹, bezit en exploiteert de pijpleiding „Nord Stream” (doorgaans „Nord Stream 1” genoemd), die zorgt voor de transmissie van gas tussen Vyborg (Rusland) en Lubmin (Duitsland) nabij Greifswald (Duitsland). De aanleg van deze pijpleiding is voltooid in 2012 en het is de bedoeling dat zij gedurende vijftig jaar zal worden geëxploiteerd.

De Zwitserse vennootschap Nord Stream 2 AG, die volledig in handen is van de Russische openbare vennootschap op aandelen Gazprom, is belast met de planning, de aanleg en de exploitatie van de pijpleiding „Nord Stream 2”, die evenwijdig loopt met de pijpleiding „Nord Stream 1”. In januari 2017 zijn de werken begonnen voor het met beton bedekken van de voor deze pijpleiding bestemde buizen.

Op 17 april 2019 hebben het Parlement en de Raad richtlijn 2019/692² (hierna: „wijzigingsrichtlijn”) tot wijziging van richtlijn 2009/73 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas³ vastgesteld. Deze wijzigingsrichtlijn is op 23 mei 2019 in werking getreden en moest in beginsel uiterlijk op 24 februari 2020 door de lidstaten zijn omgezet in hun nationale recht. Toen zij in werking trad, waren de werken voor het met beton bedekken van de buizen van de pijpleiding „Nord Stream 2” volgens Nord Stream 2 AG voor 95 % voltooid.

Sinds de inwerkingtreding van de wijzigingsrichtlijn zijn richtlijn 2009/73 en de nationale bepalingen ter omzetting daarvan mogelijkerwijs van toepassing op een gedeelte van de gastransmissieleidingen die in het bezit zijn van exploitanten van pijpleidingen zoals Nord Stream AG en Nord Stream 2 AG, in casu het gedeelte dat zich bevindt tussen een lidstaat en een derde land tot aan het grondgebied van de lidstaten of het gedeelte dat zich bevindt in de territoriale zee van de betrokken lidstaat. Voor die exploitanten houdt dat met name de verplichting in om te zorgen voor de ontvlechting van transmissiesystemen en transmissiesysteembeheerders, alsmede om een systeem in te voeren waarbij derden op niet-discriminerende wijze, op basis van bekendgemaakte tarieven toegang hebben tot de gastransmissie- en distributiesystemen.

¹ De resterende 49 % is in handen van vier Zwitserse vennootschappen, waarvan er twee een aandeel van 15,5 % bezitten dat indirect in handen is van twee Duitse vennootschappen, en de overige twee een aandeel van 9 % bezitten dat indirect in handen is van respectievelijk een Franse vennootschap en de dochteronderneming van een Nederlandse vennootschap.

² Richtlijn (EU) 2019/692 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 tot wijziging van richtlijn 2009/73 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas (PB 2019, L 117, blz. 1).

³ Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG (PB 2009, L 211, blz. 94).

Nord Stream AG en Nord Stream 2 AG hebben bij het Gerecht van de Europese Unie beroepen⁴ ingesteld die ertoe strekken dat de wijzigingsrichtlijn gedeeltelijk respectievelijk volledig nietig wordt verklaard.

Nord Stream 2 AG voert aan dat de nieuwe verplichtingen voor haar aanzienlijke wijzigingen met zich mee zullen brengen, omdat zij die verplichtingen naar eigen zeggen enkel kan nakomen door de pijpleiding „Nord Stream 2” in haar geheel te verkopen dan wel haar organisatorische en bedrijfsstructuur volledig te veranderen, hetgeen zou leiden tot de totale ondermijning van de grondslag voor de financiering van die infrastructuur, waarbij bovendien Europese ondernemingen betrokken zijn⁵.

Nord Stream AG, die verzoekt om nietigverklaring van een nieuwe bepaling op grond waarvan de nationale regulerende instanties verplicht zijn om uiterlijk op 24 mei 2020 te beslissen op bepaalde verzoeken om ontheffing, stelt dat de daaruit voortvloeiende nieuwe verplichtingen te haren laste nopen tot aanzienlijke wijzigingen van de haar betreffende aandeelhoudersovereenkomst, van haar statuten en van de overeenkomst voor de transmissie van gas die zij met Gazprom export LLC heeft gesloten

Bij zijn beschikkingen van vandaag verklaart het Gerecht die beroepen niet-ontvankelijk.

Ten aanzien van **zowel Nord Stream 2 AG als Nord Stream AG** stelt het Gerecht vast dat zij **niet rechtstreeks worden geraakt door de wijzigingsrichtlijn.**

Voor exploitanten als die welke de beroepen in kwestie hebben ingesteld, zullen de verplichtingen van de gewijzigde richtlijn 2009/73 (onder de door de lidstaten vastgestelde voorwaarden) immers slechts gelden, of gelden zij slechts, via de nationale maatregelen die de lidstaten ter omzetting van voornoemde wijzigingsrichtlijn zullen vaststellen of reeds hebben vastgesteld.

De lidstaten beschikken over beoordelingsbevoegdheid met betrekking tot de nationale omzettingsmaatregelen die de verplichtingen van de gewijzigde richtlijn 2009/73 vanaf 24 februari 2020 bindend moeten maken voor de exploitanten.

Daarbij komt dat in de wijzigingsrichtlijn is bepaald dat de nationale regulerende instanties onder bepaalde voorwaarden kunnen besluiten om met betrekking tot een aantal bepalingen van de gewijzigde richtlijn 2009/73 ontheffing te verlenen voor grote nieuwe gasinfrastructuurprojecten en voor gastransmissieleidingen tussen lidstaten en derde landen die vóór 23 mei 2019 voltooid zijn. Bij de uitvoering van deze bepalingen beschikken de nationale regulerende instanties over een ruime beoordelingsbevoegdheid ten aanzien van de verlening van dergelijke ontheffingen en de eventuele bijzondere voorwaarden die daaraan kunnen worden verbonden.

Wat **Nord Stream AG** betreft, stelt het Gerecht tevens vast dat zij **ook niet individueel wordt geraakt door de wijzigingsrichtlijn.**

In dit verband merkt het Gerecht met name op dat Nord Stream AG geen recht bezat om het netwerk van de twee „Nord Stream”-pijpleidingen te exploiteren en/of te blijven exploiteren zonder op enigerlei wijze gebonden te zijn aan de regelgeving van de Unie, althans wat betreft het gedeelte van die gastransmissieleiding dat zich bevindt op het grondgebied van de Unie, in casu in de territoriale zee van een lidstaat.

Derhalve kan op grond van het feit dat Nord Stream AG ten tijde van de vaststelling van de wijzigingsrichtlijn deel uitmaakte van een beperkte, geïdentificeerde of identificeerbare kring van exploitanten die werden geraakt door de uitbreiding van de territoriale en/of materiële

---

⁴ De Commissie, Estland, Letland, Litouwen en Polen hebben verzocht om toelating tot interventie aan de zijde van het Parlement en de Raad. Aangezien er met de vandaag gegeven beschikkingen een einde komt aan het geding, hoeft het Gerecht geen uitspraak meer te doen op die verzoeken.

⁵ De financiering ten belope van 9,5 miljard EUR wordt voor 50 % gewaarborgd door de vennootschappen ENGIE SA (Frankrijk), OMV AG (Oostenrijk), Royal Dutch Shell plc (Nederland en het Verenigd Koninkrijk), Uniper SE (Duitsland) en Wintershall Dea GmbH (Duitsland).

werkings sfeer van richtlijn 2009/73, niet worden geoordeeld dat zij individueel wordt geraakt door de wijzigingsrichtlijn. Vast staat namelijk dat de wijzigingsrichtlijn van toepassing is op grond van objectieve, door de Uniewetgever bepaalde criteria, met name het criterium dat inhoudt dat de gastransmissieleidingen die eventueel voor een aantal ontheffingen in aanmerking komen, voltooid zijn vóór 23 mei 2019, de datum waarop de wijzigingsrichtlijn in werking trad.

Met betrekking tot het **recht op een doeltreffende voorziening in rechte**, waarop Nord Stream 2 AG zich heeft beroepen, heeft het Gerecht tevens opgemerkt dat het die exploitant vrijstaat om de Duitse regulerende instantie om een ontheffing te verzoeken alsook om tegen het besluit van deze instantie in voorkomend geval op te komen **bij een Duitse rechter** en in dit verband zowel aan te voeren dat de wijzigingsrichtlijn ongeldig is als die rechter ertoe te bewegen om het Hof een prejudiciële vraag over de geldigheid van de wijzigingsrichtlijn voor te leggen.

Voorts beslist het Gerecht op verzoek van de Raad dat **vier documenten die Nord Stream 2 AG** in het kader van haar beroep **heeft overgelegd zonder toestemming van de betrokken instelling**, die deze documenten had opgesteld of er de adressaat van was, **uit het dossier zullen worden verwijderd** en dat er niet langer rekening zal worden gehouden met de passages van het verzoekschrift en de bijlagen waarin fragmenten van die documenten worden weergegeven. Het gaat met name om een door de juridische dienst van de Raad geformuleerd advies dat gericht was aan de permanente vertegenwoordigers van de lidstaten, alsmede om aanbevelingen die de Commissie ten behoeve van de Raad heeft gedaan met het oog op de vaststelling van een besluit betreffende internationale onderhandelingen met een derde land. Ten aanzien van die documenten waartoe de Raad de toegang had geweigerd waar een werknemer van Nord Stream 2 om had verzocht, wordt door het Gerecht – dat zich met name baseert op het recente arrest van het Hof in de zaak Slovenië/Kroatië⁶ en dat zich laat leiden door de verordening inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie⁷ – vastgesteld dat de Raad zich op goede gronden beroept op de bescherming van juridische adviezen en dat hij zich terecht op het standpunt stelt dat de openbaarmaking van deze adviezen concreet en daadwerkelijk zou leiden tot ondermijning van de bescherming van het openbaar belang wat betreft de internationale betrekkingen van de Unie.

NOTA BENE: Tegen de beslissing van het Gerecht kan binnen een termijn van twee maanden en tien dagen vanaf de betekening ervan een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld bij het Hof.

NOTA BENE: Het beroep tot nietigverklaring strekt tot nietigverklaring van met het recht van de Unie strijdige handelingen van de instellingen van de Unie. Onder bepaalde voorwaarden kunnen de lidstaten, de Europese instellingen en particulieren bij het Hof van Justitie of het Gerecht een beroep tot nietigverklaring instellen. Indien het beroep gegrond is, wordt de handeling nietig verklaard. De betrokken instelling moet in voorkomend geval voorzien in de door de nietigverklaring van de handeling ontstane leemte in de regelgeving.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Gerecht niet bindt.

De [volledige tekst](#) van de beschikking is te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

---

⁶ Arrest van 31 januari 2020, Slovenië/Kroatië (C-457/18, zie ook [PC nr. 9/20](#)).

⁷ Verordening (EG) nr. 1049/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie (PB 2001, L 145, blz. 43).